

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

_____ Д. С. Ревенко
(підпис) (ініціали та прізвище)

«31» серпня 2023 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія економічного аналізу

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: початковий (короткий цикл)

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

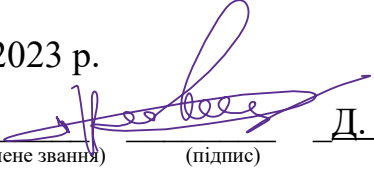
Розробник: Клименко Т. А., ст. викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри д.е.н., доц. Д. С. Ревенко
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Клименко Тетяна Анатоліївна, ст. викладач.
З 2002 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- управління затратами;
- товарознавство;
- дослідження операцій;
- економіко-математичні методи і моделі (оптимізаційні методи та моделі);
- економіка підприємства (КР);
- маркетинг послуг;
- стандартизація і сертифікація продукції та послуг.

Напрями наукових досліджень:
автоматизація сертифікації товарів і послуг.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 56 годин, самостійної роботи здобувачів – 64 години.

Форми здобуття освіти – денна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – модульний контроль, іспит.

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – математика (елементарна математика, вища математика, теорія ймовірностей та математична статистика), бухгалтерський облік, основи економіки підприємства, статистика.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Економіка праці, Мікроекономіка.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання студентам системних знань щодо основ економічного аналізу, його методик, організації інформаційного забезпечення, використання економіко-логічних та економіко-математичних методів для вивчення економіки підприємств, а також методичних основ аналізу найважливіших показників діяльності підприємства.

Завдання: посилення загальної економічної та аналітичної підготовки фахівців економічного напрямку, оволодіння ними знаннями, необхідними для дослідження економіки підприємств.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування економічних систем на мікро-, мезо-, макро-рівнях.
- Здатність пояснювати типові економічні процеси і явища на основі теоретичних концепцій, аналізувати отримані результати.
- Здатність застосовувати статистичні методи для вирішення економічних задач.
- Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення для обробки даних економічних даних, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
- Здатність аналізувати явища та процеси у сфері економічних та трудових відносин.
- Здатність використовувати джерела економічної і облікової інформації для складання аналітичних звітів.
- Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання.
- Здатність аналізувати проблеми і явища в професійній сфері з врахуванням можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання:

- Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.
- Розуміти базові принципи економічної науки, особливості функціонування економіки.
- Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

- Пояснювати типові соціально-економічні явища з погляду базових принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- Застосовувати відповідні статистичні методи для вирішення економічних задач.
- Проводити аналіз функціонування суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.
- Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань.
- Ідентифікувати джерела та розуміти основні принципи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
- Вміти використовувати дані, надавати аргументацію та формувати висновки з аналітичних текстів з економіки.
- Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення основних характеристик економічних систем мікро- та макрорівня.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Теоретичні основи економічного аналізу».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Значення та задачі економічного аналізу. Предмет, об'єкти та види економічного аналізу. Метод і методика економічного аналізу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 2. ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Основні прийоми економічного аналізу».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Прийом порівняння і його застосування в аналізі. Балансовий і сальдовий прийоми. Елімінування як прийом розрахунку впливу факторів. Прийом відносних та середніх величин, динамічних рядів, статистичних таблиць. Прийом аналітичних групувань та графічні прийоми. Економіко-математичні методи.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 3. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ) ПІДПРИЄМСТВА.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) підприємства».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз динаміки виробництва й реалізації продукції.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 4. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і фонду оплати праці».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 5. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Аналіз основного капіталу».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз наявності та структури основних засобів. Аналізу руху та технічного стану основних засобів. Аналіз ефективності використання основних засобів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – 1 година.*

Підготовка до модульного контролю. Оформлення матеріалів семінарських робіт.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Тема практичного заняття: «Аналіз матеріальних ресурсів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів. Аналіз впливу факторів предметів праці на зміну обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 7. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Тема практичного заняття: «Методика аналізу витрат підприємства».*
- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз витрат діяльності. Аналіз операційних витрат. Визначення шляхів оптимізації операційних витрат.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 8. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

- Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Методика аналізу динаміки та складу фінансових результатів підприємства. Аналіз фінансових результатів від основної операційної діяльності. Аналіз кількісного рівня дослідження фінансових результатів. Аналіз рівня рентабельності підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 9. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: «Аналіз фінансового стану підприємства».*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз динаміки складу і структури активів підприємства і джерел їхнього фінансування. Аналіз абсолютних і відносних показників фінансової стійкості підприємства. Методика аналізу ліквідності й платоспроможності підприємства. Методика аналізу ефективності використання оборотних коштів підприємства.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*

- *Обов'язкові предмети та засоби: відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом, відповідно до варіанту.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), письмовий модульний контроль (тестування за розділами курсу), підсумковий контроль у вигляді захисту індивідуального завдання (РР) та семестровий контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...10	1	0...10
За семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань і однієї практичної задачі. Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 30 балів, за практичне – 40.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику капіталу підприємства, трудовим ресурсам, витратам, рентабельності.

Добре (75-89) – твердо мати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в

обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90-100) – здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням: <http://library.khai.edu/library/>

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/course/>

11. Рекомендована література

1. Грабовецький, Б. Є. Економічний аналіз : навчальний посібник. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 85 с.

2. Економічний аналіз : навчальний посібник. / Н. Ю. Рекова, Є. О. Підгора, В. В.Ровенська, О. В. Латишева,
3. Т. П. Гітіс, І. Ю. Єрфорт, І. І. Смирнова, С. В. Касьянюк. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 200 с. Ярова В.В., Велієва В.О. Теорія економічного аналізу: навч. посібник. Харків. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. 2021. 115 с.
4. Економічний аналіз : курс лекцій. О. М. Вишневська, Л. А. Козаченко, А. Г. Костирко. Миколаїв : МНАУ, 2022. 85 с.
5. Івахненко, В. М. Теорія економічного аналізу [Текст] : навч. посіб. / В. М. Івахненко ; М-во освіти і науки України. - К. : Слово, 2010. - 352 с.
6. Теорія економічного аналізу: підруч. / В. М. Серединська, О. М. Загородна, Р. В. Федорович; за ред. Р. В. Федоровича. – Тернопіль: Астон, 2016. – 368с.

Допоміжна

1. Власюк, Т. М. Теорія економічного аналізу [Текст]: навч. посіб./ О.С Чигринська., Т.М. Власюк— К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 232 с.
2. Мельник, В. М. Основи економічного аналізу. (Короткий теоретико-методологічний курс) [Текст]: навч. посіб. / В. М. Мельник. – К. : Кондор, 2008. – 128с.
3. Економічний аналіз [Текст]: навч. посіб. / Є. П. Кожанова [и др.] ; Харківський національний економічний ун-т. - 3-є вид., допр. і доп. - Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. - 344 с.